

راز نابودی ملبیاردی ستاره دریایی چیست؟

آیا می‌دانید چه عاملی باعث مرگ میلیاردها ستاره دریایی در دهه گذشته شده است؟ دانشمندان پس از چهار سال تحقیق، بالاخره عامل این فاجعه زیست محیطی را شناسایی کرده‌اند: باکتری ویرجینیا پکتینیکا (*Vibrio pectenica*). این کشف مهم که در مجله معتبر Nature Ecology & Evolution منتشر شده، می‌تواند گامی حیاتی در نجات این موجودات دریایی ارزشمند باشد.

به گزارش اقتصادسرآمد، بیماری مر موزی که به عنوان ”بیماری هدررفت ستاره‌های دریایی“ شناخته می‌شود، طی یک دهه گذشته باعث مرگ میلیاردها ستاره دریایی در سواحل اقیانوس آرام آمریکای شمالی شده است. این بزرگترین اپیدمی دریایی در میان گونه‌های غیر تجاری است که تاکنون ثبت شده و بیش از ۲۰ گونه از ستاره‌های دریایی را تحت تاثیر قرار داده است. حدود ۹۰ درصد از ستاره‌های دریایی آفتاب‌پرست (*Pycnopodia helianthoides*) به دلیل این بیماری جان خود را از دست داده‌اند و این گونه در حال حاضر در معرض خطر جدی انقراض قرار دارد. تصویر زیر یک ستاره دریایی آفتاب‌پرست غول‌پیکر را در حال حرکت بر روی صخره‌های زیر آب در ساحل ایلانی پوینت دووم، کالیفرنیا نشان می‌دهد:

این بیماری موجب تجزیه و مرگ تدریجی ستاره‌های دریایی می‌شود. وی‌دی‌وی زیر تصویری از این بیماری ویرانگر را به نمایش می‌گذارد:

محققان با انجام بیش از ۲۰ آزمایش از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴ سرانجام موفق به شناسایی عامل این بیماری شدند. در یکی از این آزمایش‌ها، محققان ژن‌های هشت ستاره دریایی سالم و هشت ستاره دریایی آلوده را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. ملانی پرتنیس، دانشمند پژوهشی در انستیتو هاکی، در حین مقایسه ژنتیکی این دو گروه متوجه وجود مفادیر زیادی از باکتری ویرجینو (*Vibrio*) در ستاره‌های دریایی بیمار و کم بودن آن در ستاره‌های دریایی سالم شد. پس از بررسی دقیق‌تر گونه‌های باکتری *Vibrio*، مشخص شد که باکتری *V. pectenica* در تمام نمونه‌های ستاره‌های دریایی بیمار وجود دارد. برای تایید این یافته، پرتنیس و همکارانش ستاره‌های دریایی سالم را در معرض *V. pectenica* قرار دادند. از ۲۰ ستاره دریایی آفتاب‌پرست که در معرض دوزهای مختلف این باکتری قرار گرفتند، تنها یکی که کمترین دوز را دریافت کرده بود زنده ماند. بقیه به دلیل بیماری هدررفت ستاره‌های دریایی از بین رفتند. این آزمایش، مدرک قطعی مورد نیاز محققان را برای شناسایی عامل بیماری فراهم کرد. هنوز مشخص نیست که این باکتری از کجا آمده و چرا شیوع پیدا کرده است، اما شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد افزایش دمای اقیانوس‌ها با شیوع بیشتر این بیماری مرتبط است. آلیسا گهمن، بوم‌شناس بیماری‌های دریایی در انستیتو هاکی و دانشگاه بریتیش کلمبیا و یکی از نویسنده‌گان این مطالعه، می‌گوید: در بریتیش کلمبیا، شدیدترین شیوع بیماری در اواخر تابستان رخ می‌دهد. این امر نشان می‌دهد که دما و احتمالاً تغییرات اقلیمی می‌توانند بر این بیماری تأثیر بگذارند.

کاهش ۹۰درصدی جمعیت ستاره‌های دریایی آفتاب‌پرست، پیامدهای اکولوژیکی شدیدی به دنبال داشته است. به گفته گهمن، با کاهش جمعیت این شکارچیان، تعداد خاربشت‌های دریایی (یکی از طعمه‌های ستاره‌های دریایی) در سواحل کالیفرنیا به شدت افزایش یافته است. این موجودات خاردار، گیاهخواران پر و پیمانی هستند که از جنگل‌های جلبک دریایی تغذیه می‌کنند. جنگل‌های زیر آبی جلبک، نقش بسیار مهمی در اکوسیستم‌های دریایی ایفا می‌کنند؛ این جنگل‌ها کربن را ذخیره می‌کنند و محل زندگی هزاران گونه هستند. اما افزایش جمعیت خاربشت‌های دریایی به از دست رفتن گسترده جنگل‌های جلبک دریایی منجر شده است.

گهمن می‌گوید: ”اگر ندانید چه چیزی باعث مرگ آنها می‌شود، تنها کارهای محدودی می‌توانید برای نجات آنها انجام دهید. بنابراین، اکنون کارهای زیادی می‌توانیم انجام دهیم.“

یکی از گام‌های بعدی، تعیین این نکته است که آیا این پاتوژن مختص ستاره دریایی آفتاب‌پرست است یا خیر، زیرا گونه‌های دیگری نیز تحت تأثیر این بیماری قرار دارند. برویس منگه، بوم‌شناس دریایی دانشگاه ایلانی اورگن که در این مطالعه شرکت نداشته است، نیز به این نکته اشاره می‌کند. پرتنیس و همکارانش امیدوارند بتوانند ستاره‌های دریایی مقاوم در برابر این پاتوژن را پرورش دهند تا بتوانند در طبیعت دوام بیاورند./

سایت واضح

سید گروه راهبردی – مرتضی فاخری – در پی تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی میان جمهوری

اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا، حمله نظامی مستقیم به تأسیسات هسته‌ای ایران در جریان جنگ ۱۲روزه، نقطه عطفی در منازعات منطقه‌ای و بین‌المللی محسوب می‌شود. این حمله که به‌طور خاص زیرساخت‌های غیرنظامی و فنی مرتبط با برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران را هدف قرار داد، در بستری از تحریم‌های چندجانبه، فشارهای دیپلماتیک و ادعاهای آمیتیسی آمریکا صورت گرفت. با توجه به اینکه تأسیسات مورد حمله تحت نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار داشته‌اند و ایران عضو معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای است، این اقدام نظامی را می‌توان نقض آشکار اصول بنیادین حقوق بین‌الملل، به‌ویژه اصل ممنوعیت توسل به زور مندرج در بند۴ ماده۲ منشور ملل متحد، تلقی کرد.

به گزارش روزنامه اقتصاد سرآمد، مرتضی فاخری، محقق و پژوهشگر در مطلبی اختصاصی برای این روزنامه به واکاوی ابعاد حقوقی پیگیری در یافت غرامت جنگی از ایالات متحده آمریکا پس از حمله نظامی به تأسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران داشته است. نگارنده در این مطلب نگاهی آسیب‌شناسانه به چالش‌های عملی در موضوع پیگیری غرامت بین‌المللی داشته است. این مطلب را در ادامه می‌خوانید:

بررسی حقوقی غرامت جنگی در چنین شرایطی، نه تنها از منظر عدالت ترمیمی اهمیت دارد، بلکه نقش کلیدی در تثبیت قواعد آمر حقوق بین‌الملل ایفا می‌کند. براساس طرح مسئولیت دولت‌ها مصوب کمیسیون حقوق بین‌الملل (۲۰۰۱)، هر دولت متجاوز موظف به جبران خسارات ناشی از اعمال غیرقانونی بین‌المللی است. در این چارچوب، ایران می‌تواند با استناد به اسناد بین‌المللی، از جمله رویه‌های دیوان بین‌المللی دادگستری و دیوان کیفری بین‌المللی، پیگیری حقوقی دریافت غرامت را در دستور کار قرار دهد. این اقدام نه تنها به احقاق حقوق قربانیان و بازسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده کمک می‌کند، بلکه پیام روشنی به جامعه جهانی در خصوص لزوم احترام به حقوق حاکمیتی و اصول منشور ملل متحد ارسال خواهد کرد.

اصل ممنوعیت توسل به زور در منشور ملل متحد اصل ممنوعیت توسل به زور یکی از بنیادی‌ترین قواعد حقوق بین‌الملل معاصر است که در بند۴ ماده۲ منشور سازمان ملل متحد به صراحت بیان شده است: «کلیه اعضا در روابط بین‌المللی خود از تهدید به زور یا استعمال آن علیه تمامیت‌ارضی یا استقلال سیاسی هر کشور و خواه به هر نحو دیگری که با اهداف ملل متحد مغایرت داشته باشد، خودداری می‌نمایند.» این اصل، به عنوان ستون فقرات نظم حقوقی بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم، با هدف جلوگیری از جنگ‌های تجاوزکارانه و حفظ صلح و امنیت جهانی تدوین شده و در تمامی اسناد بنیادین سازمان ملل و رویه‌های قضایی بین‌المللی مورد تأکید قرار گرفته است.

جایگاه این اصل به عنوان «قاعده آمره» به آن اعتبار ویژه‌ای در حقوق بین‌الملل می‌بخشد. قواعد آمره، اصولی هستند که تخطی از آن‌ها تحت هیچ شرایطی مجاز نیست و هر گونه توافق یا اقدام مغایر با آن‌ها فاقد اعتبار حقوقی است. دیوان بین‌المللی دادگستری و کمیسیون حقوق بین‌الملل سازمان ملل در نظریات متعدد خود، اصل ممنوعیت توسل به زور را در زمره قواعد آمره دانسته‌اند. این بدان معناست که حتی در صورت توافق دوجانبه یا چندجانبه میان دولت‌ها، هیچ‌گونه مشروعیتی برای نقض این اصل وجود ندارد.

بدون شرح...

فرباعزیزی – اقتصاد سرآمد

«سرآمد» تشریح کرد؛

ابعاد حقوقی پیگیری دریافت غرامت جنگی از آمریکا

واکاوی ابعاد حقوقی پیگیری غرامت جنگی پس از حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران

از انسجام حقوقی، دیپلماتیک و رسانه‌ای برخوردار باشد تا بتواند پرونده‌ای مستند، مستند و قابل دفاع در مراجع بین‌المللی ارائه دهد. تجربه ایران در دیوان دآوری دعای ایران و آمریکا نشان می‌دهد که حتی در شرایط خصمانه، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های حقوقی و مستندسازی دقیق، می‌توان بخشی از خسارات را مطالبه و دریافت کرد، هر چند مسیر آن طولانی و پرهزینه باشد.

نقش نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های حقوق‌بشری نیز در تقویت مشروعیت دعوی و حمایت از قربانیان بسیار حائز اهمیت است. اسناد بین‌المللی نظیر «اعلامیه سازمان ملل درباره اصول عدالت برای قربانیان جرایم و سوءاستفاده از قدرت» و «اصول بنیادین جبران خسارت قربانیان نقض‌های شدید حقوق‌بشر» چارچوب‌هایی برای دادخواهی، جبران خسارت و تضمین عدم تکرار فراهم کرده‌اند. همچنین نهادهایی مانند کمیسرای‌عالی حقوق‌بشر، صندوق اعتماد دیوان کیفری بین‌المللی و کمیسیون جبران خسارت سازمان ملل می‌توانند در مستندسازی، ارزیابی خسارات و حمایت از قربانیان نقش آفرینی کنند. بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها، به‌ویژه در صورت انسداد مسیرهای رسمی شورای امنیت، می‌تواند ابزار مکملی برای پیگیری غرامت جنگی و تقویت نظم حقوقی بین‌المللی باشد.

پیشنهادهات و توصیه‌های سیاستی

پیگیری حقوقی غرامت جنگی ناشی از حمله ایالات متحده به تأسیسات هسته‌ای ایران، نه تنها اقدامی در جهت احقاق حق قربانیان و بازسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده است، بلکه ابزاری راهبردی در دفاع ملی محسوب می‌شود. در شرایطی که تجاوز نظامی بدون مجوز شورای امنیت و خارج از چارچوب منشور ملل متحد صورت گرفته، سکوت یا انفعال حقوقی می‌تواند به تضعیف حاکمیت ملی و مشروعیت بین‌المللی ایران منجر شود. براساس قواعد پذیرفته‌شده حقوق بین‌الملل، از جمله طرح مسئولیت دولت‌ها (۲۰۰۱)، دولت قربانی حق دارد از تمامی ظرفیت‌های حقوقی برای مطالبه خسارت، الزام دولت متجاوز به پاسخگویی و تضمین عدم تکرار استفاده کند. این پیگیری، بخشی از سیاست بازدارندگی حقوقی و تقویت جایگاه ایران در نظم بین‌المللی است.

در این راستا، تشکیل کمیته حقیقت‌یاب مستقل با مشارکت نهادهای حقوقی داخلی و بین‌المللی، می‌تواند گام نخست در مستندسازی دقیق حملات، شناسایی قربانیان و ارزیابی خسارات باشد. این کمیته باید با بهره‌گیری از اسناداردهای بین‌المللی نظیر اصول بنیادین جبران خسارت قربانیان نقض‌های شدید حقوق‌بشر، گزارش‌سی جامع و قابل‌استاد تهیه کند. در مرحله بعد، پیشنهاد تشکیل هیات دآوری مستقل، مشابه تجربه کمیسیون جبران خسارت سازمان ملل متحد پس از تجاوز عراق به کویت، می‌تواند بستری برای مطالبه عملی غرامت فراهم سازد. این سازوکار، با حمایت کشور‌های همسو و نهادهای بین‌المللی، قابلیت اجرایی بالاتری نسبت به مسیرهای رسمی شورای امنیت دارد و می‌تواند به عنوان الگوی جدیدی در مقابله با یکجانبه‌گرایی قدرت‌های بزرگ مطرح شود. نقش حقوق بین‌الملل در بازدارندگی تجاوزات آینده، در گرو اجرای مؤثر قواعد آمره و مسئولیت‌پذیری دولت‌هاست. همان‌گونه که در پژوهش‌های اخیر تأکید شده، تقویت صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی، توسعه نهادهای نظارتی و افزایش تعهدات دولت‌ها در اجرای عدالت کیفری، از اقدامات کلیدی در پیشگیری از جنایات علیه بشریت و کاهش تنش‌های مسلحانه جهانی است. در این چارچوب، پیگیری حقوقی ایران نه تنها به احقاق حق ملی منجر می‌شود، بلکه پیام روشنی به جامعه بین‌الملسی در خصوص لزوم احترام به حاکمیت کشور‌ها، منع تجاوز و تقویت نظم حقوقی جهانی ارسال می‌کند. این اقدام، در بلندمدت، موجب ارتقای جایگاه ایران در معادلات حقوقی و سیاسی بین‌المللی خواهد شد.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی